

Kampflykøb kan forringe forsvarets operative kapacitet

Tophistorie fra Ingeniøren distribueret af Ritzau.

INFO: Anvendelse af Ritzaus tophistorietjeneste (tidl. Citattjenesten) og materiale herfra forudsætter accept af vilkårene i bunden af denne meddelelse.

**** RITZAUS TOPHISTORIETJENESTE ****

Indkøbet af nye kampfly skal ske uden konsekvenser for forsvarets øvrige operationelle kapacitet. Det var meldingen fra forsvarsminister Peter Christensen (V), da han sammen med statsminister Lars Løkke Rasmussen (V) fremlagde regeringens oplæg til indkøb af nye kampfly i sidste uge. Men den udmelding kan blive svær at indfri, lyder den samstemmende melding fra fire militærforskere, Ingeniøren har talt med.

»Det er efter min mening ikke realistisk at opretholde forsvarets operative kapaciteter uændret i forhold til i dag, såfremt man ikke samtidig skruer ned for det politiske ambitionsniveau når det gælder de operationer, vi traditionelt har deltaget i. Med det nuværende driftsbudget vil kampflyindkøbet uvægerligt gå ud over evnen til at vedligeholde de operative kapaciteter. Så må der tages fra eksempelvis drift, personel eller antal operationer, hvilket vil betyde et lavere aktivitetsniveau i perioder,« siger Jens Wenzel Kristoffersen, orlogskaptajn og militæranalytiker ved Københavns Universitet.

Inddrager også penge til drift

Langt størstedelen af de 20 milliarder kroner til de nye kampfly, nærmere bestemt 13,4 milliarder kroner, skal nemlig hentes i det allerede eksisterende råderum i forsvarets materielplan.

Men for at få regnestykket til at gå op har regeringen slået bevillingerne til materielanskaffelser sammen med bevillingerne til materieldriften i forsvaret, så kampflyindkøbet lægger beslag på råderummet for begge. Det fremgår af et faktaark om finansieringen af indkøbet, som regeringen offentliggjorde samme dag som sin indstilling.

»Man kan på den baggrund spørge, om man ved at løse kampflyproblemet inden for den økonomiske ramme i realiteten skubber et finansieringsbehov foran sig. I så fald kan det løses ved at økonomistyre gennem aktivitetsstyring; med andre ord ved at forsvaret ligger stille, hvilket ville være en ret voldsom forandring af forsvars- og sikkerhedspolitikken. Eller også kan man løse det ved at give flere penge til forsvaret,« siger Henrik Ø. Breitenbauch, centerleder ved Center for Militære Studier på Københavns Universitet og forfatter til flere rapporter om kampflyindkøbet til Ingeniøren.

Faktisk var størstedelen af bevillingerne i materielplanen ikke øremærket til indkøb, men til drift. Ifølge finansloven for 2016 udgør bevillingerne til forsvarets materieldrift gennemsnitligt 3,6 milliarder kroner i de kommende år, over for bare 2 milliarder årligt til nye anskaffelser.

Kan ikke lade sig gøre

Ifølge lektor Peter Viggo Jakobsen fra Forsvarsakademiet bliver det stort set umuligt at opretholde forsvarets operative kapacitet med den planlagte finansieringsmodel.

»Vi risikerer at have materiel, som bare skal stå i haller, fordi vi ikke har råd til at bruge det frem til 2026. Det vil sige, at vi reelt ikke kan operere. Finansieringsplanen vidner om, at man har sat regnedrengene til at nå frem til en bestemt bundlinje. Og jeg har meget svært ved at se, at det kommer til at holde, når det rammer virkeligheden,« siger han.

»Vi kan for eksempel sammenholde det med den nye Taksøe-redegørelses ønskeliste om nye investeringer i alle tre værn og med Natos nye krav om, at vi skal stille med større styrkebidrag. Hertil kommer konstant stigende ammunitions- og materielpriser. Hvis vi skal opretholde vores operative kapaciteter og fylde de huller, som allerede eksisterer i alle tre værn, kan det simpelthen ikke lade sig gøre,« siger Peter Viggo Jakobsen.

Ambassadør Peter Taksøe-Jensen leverer i sin udenrigspolitiske udredning en række anbefalinger til dansk udenrigspolitik, herunder at forsvaret får tilført flere midler, eftersom det nuværende trusselsbillede har affødt flere opgaver for det danske forsvar. Han anbefaler blandt andet at udstyre de danske fregatter med luftforsvarsmissiler, at forøge hærens kapacitet til at udsende bidrag til internationale missioner og at udstyre de nye Seahawk-helikoptere med udstyr til ubådsjagt.

Læs også: Kampflykontor: Risiko for 25 procents fordyrelser på motorer og flystel med F-35

For at kunne skabe luft i budgettet, så råderummet bliver på de planlagte 13,4 milliarder kroner i regeringens finansieringsplan, skal de samlede udgifter til materielinvesteringer imidlertid falde betragteligt i perioden. Planen forudsætter, at materieldrift og materielanskaffelser samlet falder fra 6,1 milliarder kroner i 2018 til bare 3 milliarder kroner i 2024, og holder sig under 3,3 milliarder kroner frem til 2026. Den besparelse er vel at mærke ikke inkluderet i de nedskæringer på 3 milliarder kroner, som Forsvarsministeriet også forudsætter for at få råd til de nye kampfly, men er blot forudsat i det eksisterende råderum.

Væsentlige forbehold

Den forudsætning er imidlertid hentet fra forsvarets materielplan, som er behæftet med store usikkerheder, konkluderer Forsvarsministeriet selv.

'Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelses planlægning af materielinvesteringer og øvrige materielopgaver er en dynamisk proces, der afspejler den løbende udvikling i forsvarets og Hjemmeværnets materielle og logistiske behov. De offentliggjorte materielinvesteringer og materieldriftsopgaver vil som udgangspunkt kunne blive ændret indtil en eventuel kontraktindgåelse. Den dynamiske proces vil blandt andet medføre, at den offentliggjorte plan er et øjebliksbillede. Der vil således mellem de årlige opdateringer ske en række større eller mindre opdateringer og ændringer, som ikke vil fremgå af den offentliggjorte oversigt,' skriver Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse i sin seneste oversigt over materielplanens største investeringer.

'Oversigten bør således alene anvendes som en orientering om planlægningsgrundlaget, der afspejler den materielkapacitetsplan, der var

gældende på tidspunktet for offentliggørelse af oversigten,' understreger styrelsen i oversigten.

»Den samlede usikkerhedsmargen for råderummet til kampflyindkøbet er således ikke kun forbundet til investering i kampflyene, men også til den aggregerede risiko ved materielplanens andre planlagte indkøb. Der er dermed en risiko for, at højere udgifter til øvrige planlagte projekter kan øve indflydelse på råderummet til kampflyindkøbet, eller at de andre projekter må udskydes eller aflyses, hvilket igen kan få konsekvenser for forsvarets operative kapaciteter,« siger Mark Winther, militæranalytiker ved Forsvarsakademiet.

Advarsel fra Nato

De fire militærforskeres vurdering stemmer overens med Natos advarsel til den danske regering for et halvt år siden. Nato udarbejder hvert år en opgørelse over hvert medlemslands forsvarskapacitet, og for Danmarks vedkommende konkluderede forsvarsalliancen i efteråret, at indkøbet af de nye kampfly vil udgøre en ressourcemæssig udfordring i forsvarsbudgettet, og at 'Danmark bør sikre sig, at købet ikke påvirker andre dele af forsvaret negativt'.

Det har ikke været muligt at få udleveret tallene bag det forventede fald i materielinvesteringer, som Forsvarsministeriet regner med. Ministeriet oplyser, at tallene er fortrolige på grund af kommercielle hensyn.

Det har ikke været muligt at få en kommentar fra forsvarsminister Peter Christensen.